

आचार्य प्रथम वर्ष NON-CUET प्रवेश परीक्षा के लिए पाठ्यक्रम

साहित्य

1. साहित्यदर्पणम्— मम्मटस्य काव्यलक्षणम्, विश्वनाथस्य काव्यलक्षणम्, तिस्रः शब्दशक्तयः
2. अभिज्ञानशाकुन्तलम्— प्रथमांकः
3. रघुवंशः— प्रथमसर्गस्य दशश्लोकाः
4. किरातार्जुनीयम्— प्रथमसर्गस्य दशश्लोकाः
5. वृत्तरत्नाकरस्य छन्दांसि— शिखरिणी, मालिनी, इन्द्रवज्रा, उपेन्द्रवज्रा, वसंततिलका, शार्दूलविक्रीडितम्, वंशस्थ, मन्दाक्रान्ता, अनुष्टु (श्लोकः), स्रग्धरा

व्याकरण

1. वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी – 30 अङ्काः
 - कारकप्रकरणम्
 - स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम्
 - समासप्रकरणम्
 - तिङन्तप्रकरणम्
 - कृदन्तप्रकरणम्
 - तद्धितप्रकरणम्
 - सनाद्यन्तधातवः (प्रमुखाः)
 - आत्मनेपद-परस्मैपदप्रक्रिया
2. महाभाष्यम् – पस्पशाह्निकम् – 15 अङ्काः
3. वैयाकरणभूषणसारः – 15 अङ्काः
 - नामार्थप्रकरणम्
 - सुबर्थप्रकरणम्

दर्शन

1. दर्शनशास्त्रस्य सामान्यपरिचयः— व्युत्पत्तिः, आचार्यपरम्परा(सूत्रकाराः), सूत्रप्रकरणग्रन्थाः
2. आस्तिकदर्शनानाम् आचारमीमांसा— सृष्टिक्रमः, मोक्षः
3. आस्तिकदर्शनानां प्रमाणमीमांसा— प्रमाणानि, प्रमाणभेदाः
4. आस्तिकदर्शनानां तत्त्वमीमांसा— तत्त्वानि, तत्त्वभेदाः
5. नास्तिकदर्शनानां आचारमीमांसा— सृष्टिक्रमः, मोक्षः
6. नास्तिकदर्शनानां प्रमाणमीमांसा— प्रमाणानि, प्रमाणभेदाः
7. नास्तिकदर्शनानां तत्त्वमीमांसा— तत्त्वानि, तत्त्वभेदाः

धर्मशास्त्र

1. धर्मलक्षणं भेदाश्च
2. पुरुषार्थचतुष्टयम्
3. धर्मशास्त्रकाराणां परिचयः
4. ब्रह्मचर्यधर्माः
5. गृहस्थधर्माः
6. स्नातकधर्माः
7. श्राद्धविमर्शः
8. व्यवहारमातृका, प्रमाणानि

ज्योतिषशास्त्रविद्याशाखा

आचार्यप्रथमवर्षम् (फलितसिद्धान्तज्योतिषम् च)

प्रवेशपरीक्षा(NON-CUET) पाठ्यक्रमः

1. भारतीयकुण्डलीविज्ञानम्, बृहज्जातकम्, बृहत्पाराशरहोराशास्त्रम्, जन्मपत्रदीपकः

- स्कन्धपरिचयः, ज्योतिषशास्त्रप्रवर्तकाः, पञ्चाङ्गपरिचयः, संवत्सर-अयन-गोल-ऋतु-मासानां सामान्यपरिचयः, राशीनां परिचयः तत्र राशिस्वरूप-राशीश-उच्च-नीच-मूलत्रिकोणविषयाः च। ग्रहाणां परिचयः तत्र स्वरूपादिविचाराः। भावपरिचयः तन्महत्त्वं च, इष्टकालपरिचयः तत्साधनं च।
- भयातभभोगयोरानयनम्, चन्द्रसाधनम्, चालनविधिः, पञ्चाङ्गस्थग्रहेभ्यः इष्टकालिकग्रहस्पष्टीकरणं च। विंशोत्तरीदशासाधनक्रमः। अयनांशसाधनम्, चरखण्डसाधनम्, लङ्कोदयमानानि स्वदेशीयोदयमानानि, लग्नपरिचयः, लग्नसाधनस्य प्रकाराश्च।
- नतोन्नतपरिचयः, नतोन्नतसाधनम्, दशमलग्नसाधनम्, सप्तमिद्वादशभावसाधनं च। ग्रहदृष्टिः, षड्वर्गाः, षड्वलानि च आजीविकाविचारः राजयोगाः, पञ्चमहापुरुषयोगाश्च नाभसयोगाः

मुहूर्तचिन्तामणिः

- शुभाऽशुभप्रकरणम्, सङ्क्रान्तिप्रकरणम्, गोचरप्रकरणम्, संस्कारप्रकरणम्।

गोलपरिभाषा

- गोललक्षणम्, महद्वृत्तलघुवृत्तपरिभाषा, गर्भकेन्द्रगोलकेन्द्र-पृष्ठकेन्द्रपरिभाषाः, भूगोलस्वरूपम्, स्वस्थान-खस्वस्तिक-ध्रुवस्थानपरिचयः च।
- याम्योत्तर-क्षितिज-समस्थान-पूर्वापर-कोणवृत्त-नाडीवृत्तपरिभाषाः, निरक्षदेश-रेखावृत्त-रेखादेश-उन्मण्डल-कदम्बवृत्त-क्रान्तिवृत्त-गोलसन्धि-अयनवृत्तपरिभाषाः च।
- विमण्डल-दृङ्गण्डल-उन्नतांश-शङ्कु-दृग्ज्या-दिगंशपरिभाषाः, लग्नादिस्वरूपं दृक्षेपट्टगती अग्रा-क्रान्त्यक्षांशलम्बांश-ग्रहस्थान-शरपरिभाषाः च।
- उपवृत्त-भुज-कोटिपरिभाषाः, चर-उदयमान-दृग्लम्बन-स्फुटलम्बन-नतिपरिभाषाः, हति-तद्धृति-इष्टहृति-अन्त्यापरिभाषाः। वृत्त-चाप-ज्या-कुज्या-स्पर्श-कोटिस्पर्श-छेदन, कोटिच्छेदनरेखापरिभाषाः च।

लीलावती

- मानपरिभाषा, संख्यास्थानानि, सङ्कलनव्यवकलने गुणनभजने च । वर्गः वर्गमूलं घनः च । घनमूलम्, भिन्नपरिकर्माष्टकम् च ।
- मिश्रकर्म, इष्टकर्म, सङ्कमणविधिः, त्रैराशिकं च ।

रेखागणितम्

- रेखागणितस्य षष्ठे अध्याये – १-१५ प्रतिज्ञाः

सरलत्रिकोणमितिः

- प्रथमाध्यायः

सूर्यसिद्धान्तः (तत्त्वामृतव्याख्योपेतः), सिद्धान्तशिरोमणिः, सिद्धान्ततत्त्वविवेकः

- सिद्धान्तपरिचयः, सौर-सावन-चान्द्र-नाक्षत्र-पितृ-दिव्य-मनु-ब्राह्म-बार्हस्पत्यकालमानानि भगणपरिभाषा च
- युगे कल्पे च ग्रहाणाम् उच्चादीनां भगणाः नक्षत्रभ्रमणानि, सावनदिनानि, चान्द्रमासाः, अधिमासाः, क्षयदिनानि सृष्ट्यादितः कल्पादितश्च गतवर्षानयनम्, अहर्गणसाधनम्, मासेशवर्षेशसाधनञ्च
- अहर्गणात् मध्यमग्रहानयनम्, बार्हस्पत्यकालमानं तत्र विजयादि- प्रभवादिसंवत्सरज्ञानम्, मध्यमभूपरिधिमानं, मध्यमभूव्यासमानं, रेखावृत्तरेखादेशज्ञानम्, स्पष्टभूपरिधिसाधनम्, वृत्तक्षेत्रफलानयनम्, याम्योत्तर-पूर्वापरदेशान्तरज्ञानम्, वारप्रवृत्तिः च
- गर्भक्षितिज-पृष्ठक्षितिज-उदयास्तक्षितिज-साधारणक्षितिजलक्षणम्, इन्द्रधनुर्लक्षणम्, उल्कालक्षणम्, मेघलक्षणम्, भूकम्पलक्षणम्, महामारीलक्षणम्, ग्रहकक्षाक्रमः, ग्रहाणां कक्षायोजनानि, भूकेन्द्रात् ग्रहकक्षाणां दूरत्वम्, खकक्षाप्रमाणम्, चन्द्रादीनां परमविक्षेपकलाः च
- दिग्ज्ञानम्, अयनांशसाधनम्, छायातः कर्णज्ञानं, कर्णतः छायाज्ञानं च
- पलभासाधनम् अक्षांशलम्बांशसाधनम्, मध्याह्नच्छायया रविज्ञानम्, मध्यनतांशात् छायाकर्णयोः आनयनं च अग्रायाः कर्णवृत्ताग्रायाश्च साधनम्, समवृत्तस्यार्कस्य छायाद्यानयनम्, अग्रावशात् कोणशंकुसाधनम्, टग्ज्याछायाकर्णयोः आनयनं च
- छायातो नतकालज्ञानम्, छायाभ्रमणमार्गज्ञानम्, निरक्षे राश्युदयासुसाधनम्, स्वदेशोदयसाधनम्, लग्नानयनञ्च ।

वेद

1. वैदिक साहित्यज्ञानम्
 - वैदिक वाङ्मय परिचयक्रमम् ।
 - ऋग्वेदस्य परिचयः
 - यजुर्वेदस्य परिचयः
 - अथर्ववेदस्य परिचयः
 - ब्राह्मणग्रन्थानां सामान्यपरिचयः
 - आरण्यकग्रन्थानां सामान्यपरिचयः
 - उपनिषद्ग्रन्थानां सामान्यपरिचयः
2. वेदांगनाम् परिचयः

- प्रातिशाख्यग्रन्थानां सामान्यपरिचयः
 - श्रौतग्रन्थानां सामान्य परिचयः
 - गृहसूत्रग्रन्थानां सामान्यपरिचयः
 - निरुक्तग्रन्थानां सामान्यपरिचयः
3. व्रतोपवासपूजानाञ्च सामान्यज्ञानम्
- गणपतिपूजनम्
 - सन्ध्योपासनम्
 - सत्यनारायणव्रतोपवासविधिज्ञानम्

जैनदर्शन एवं प्राकृत

पाठ्यक्रम
जैनदर्शन जैनग्रन्थानां सामान्यपरिचयः

जैन परम्परा एवं साहित्य का सामान्य ज्ञान —

२५ तीर्थंकर, जैन आगम साहित्य (अंगप्रविष्ट अंगनाहमे)
 पुष्पादंत श्रुतबलि, शुभाचार, जेठमनात्र हेतुनात्र का साहित्य,
 जैनधर्म के सस्यदाय, अनुसंग, अर्धजागपी-शैरसेनी परम्परा,
 प्रमाणा, जम, निश्चेय, प्रते-अणुप्रते ४ महाप्रत, गुप्ति, लक्ष्मि,
 धर्म अनुदेशन परीष्ट, १५०००, गुणवत, शिक्षावत, कर्म के भेद,
 धर्मनाम, सप्त, पदार्थ, पुस्तकार्थ, सामान्यज्ञान के भेद, रत्नत्रय,
 धर्मनाम, विपर्ययज्ञान के भेद,
 जैनदर्शन — १. सप्त भेद, जेठमनात्र, पार्श्वनाथ, महानी (तीर्थंकर)
 63 शान्तिप्रथम.

तत्त्वार्थसूत्र, जीवकामुत्तर, प्रमेयकथनकारणेंद्र का सामान्य परिचय,
 जीवसमासे, शुभाधान, दधान के भेद,
 शैरसेनी आगमना, अर्धजागपी आगम साहित्य

प्रश्न-पत्र का प्रारूप एवं प्रवेश परीक्षा हेतु आवश्यक दिशा-निर्देश

1. प्रवेश परीक्षा की दिनांक 03.07.2024 (प्रातः 10.00 से 11.00 बजे) निर्धारित की गई है। प्रवेश परीक्षा की अवधि समय 01 घंटा रहेगी।
2. प्रवेश परीक्षा प्रश्न-पत्र में कुल 100 बहु-वैकल्पिक प्रश्न होंगे। जिसमें खण्ड "क" सामान्य संस्कृत भाषा का होगा एवं खण्ड "ख" संबंधित शास्त्रीय विषय का होगा।
3. परीक्षार्थी परीक्षा समय से लगभग 45 मिनट पूर्व परीक्षा स्थल पर पहुंचें।
4. परीक्षार्थी परीक्षा देने हेतु अपने साथ अपना फोटोयुक्त परिचय पत्र (आधार कार्ड, पैन कार्ड इत्यादि) अनिवार्य रूप से साथ लावें।
5. परीक्षा हॉल में अवाछनीय वस्तु (इलेक्ट्रॉनिक वस्तु, डिजिटल घड़ी, मोबाईल फोन, ब्लूटूथ इत्यादि) वर्जित है।
6. परीक्षार्थी पारदर्शी नीला बॉल पाईन्ट पेन साथ लावें।
7. परीक्षार्थी स्वयं की पारदर्शी पानी की बोटल साथ लावें।

आज्ञा से

परीक्षा संयोजक